

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **O.G.**, zastoupené JUDr. Otylkou Pavlíkovou, advokátkou se sídlem Praha 5, Lidická 28, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2004, č. j. 8 Az 177/2003 - 47,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2004, č. j. 8 Az 177/2003 - 47 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně jako stěžovatelka domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 17. 4. 2003, č. j. OAM-2545/VL-07-P01-2001. Tímto rozhodnutím jí nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) a bylo vysloveno, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Rozsudek městského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalobkyně nenaplnila žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu a že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), tedy nezákonnost

spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a vady řízení před správním orgánem, pro něž měl soud napadené rozhodnutí zrušit. Žalovaný podle názoru stěžovatelky nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu. Stěžovatelka své tvrzení upřesnila tak, že důkazy, které si žalovaný opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné a že žalovaný nedostál tak požadavkům plynoucím z ustanovení § 32 odst. 1 a § 34 odst. 1 správního řádu. Dále se domnívá, že rozhodnutí žalovaného nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. V dalších námitkách, které lze posoudit jako námitky nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, stěžovatelka poukázala na to, že je v zemi svého původu ohrožena na životě a nemá se kam obrátit o pomoc, protože stát takové poměry trpí a podporuje je. Obzvláště není možné žádat o pomoc policii, neboť nelze po nikom chtít, aby se sám a dobrovolně vystavoval perzekuci. Stěžovatelka má za to, že v jejím případě je dán důvod pro udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Rovněž poukázala na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, na rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci Cruz Varas a ve věci Vilvarajah a na čl. 53 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků. Stěžovatelka proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádala o to, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že se ke kasační stížnosti s ohledem na její obsah vyjadřovat nebude a odkázal na správní spis.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozhodnutí krajského soudu (Městského soudu v Praze) režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posuzuje Nejvyšší správní soud zpravidla v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.). Soudní řád správní ovšem předpokládá existenci případů, kdy vázanost důvody kasační stížnosti neplatí (§ 109 odst. 3) a soud zkoumá zákonnost postupu a rozhodnutí krajského soudu (Městského soudu v Praze) nad rámec kasačních důvodů; mezi tyto případy patří i situace, kdy bylo řízení před soudem zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. V daném případě má Nejvyšší správní soud za to, že řízení u Městského soudu v Praze je zatíženo právě takovouto vadou.

Jak totiž vyplynulo ze soudního spisu, stěžovatelka v podané žalobě požádala o ustanovení advokáta zástupcem pro řízení o žalobě. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 22. 8. 2003, č. j. 8 Az 177/2003 - 10, byl její návrh zamítnut. Proti tomu podala stěžovatelka včas kasační stížnost, kterou však městský soud nepředložil Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí, nýbrž pokračoval v řízení o žalobě, nařídil jednání ve věci a žalobu rozsudkem ze dne 18. 3. 2004 zamítl. Kasační stížnost stěžovatelky proti usnesení o zamítnutí její žádosti o ustanovení advokáta předložil k rozhodnutí až po ukončení řízení o žalobě spolu s kasační stížností právě projednávanou, kterou stěžovatelka brojí proti rozsudku městského soudu, jímž byla její žaloba zamítnuta.

Podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listiny“) má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými správními orgány, či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Uvedené právo je v soudním řádu správním, podle něhož se postupuje v posuzované věci, zakotveno v § 35 odst. 7, podle něhož navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.

K tomu, aby mohlo být uvedené právo realizováno, je třeba, aby byl v řízení před soudem dodržen procesní postup, který je pro realizaci tohoto práva předepsán. V posuzované věci však takto postupováno nebylo.

Nesprávnost postupu soudu spatřuje Nejvyšší správní soud v tom, že přestože stěžovatelka podala kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. 8. 2003, č. j. 8 Az 177/2003 - 10, jímž byl zamítnut její návrh na ustanovení zástupce pro žalobní řízení, soud tuto kasační stížnost nepředložil k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu, ale pokračoval dále v řízení. Tímto svým postupem fakticky znemožnil realizaci práva stěžovatelky na právní pomoc ve smyslu čl. 37 odst. 2 Listiny. Nejvyšší správní soud s takovým postupem nesouhlasí, neboť městský soud měl předložit kasační stížnost proti usnesení ze dne 22. 8. 2003 k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu, a teprve po vyčkání rozhodnutí tohoto soudu měl dále postupovat ve věci, a to v závislosti právě na výsledku jeho rozhodnutí.

Z výše uvedených důvodů nutno dospět k závěru, že řízení před soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d/, příp. § 109 odst. 3 s. ř. s.). Tuto vadu spatřuje Nejvyšší správní soud v postupu městského soudu, který ve věci nařídil jednání a toto jednání provedl bez toho, aniž by předložil Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí kasační stížnost proti usnesení, jímž byla v žalobním řízení zamítnuta žádost stěžovatelky o ustanovení zástupce z řad advokátů; tímto postupem totiž nebyla umožněna realizace práva uvedená v čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Z těchto důvodů byl rozsudek Městského soudu v Praze zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení je Městský soud v Praze vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu v tomto rozsudku uvedeným (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), což znamená, že po doručení rozsudku Nejvyššího správního soudu předloží spis k rozhodnutí o kasační stížnosti podané stěžovatelkou proti usnesení

tohoto soudu ze dne 22. 8. 2003. Jen pro úplnost je vhodné též uvést, že v řízení o kasační stížnosti, která směřuje proti usnesení krajského soudu (Městského soudu v Praze) o zamítnutí žádosti o ustanovení advokáta, nebrání nedostatek povinného zastoupení advokátem jejímu projednání před Nejvyšším správním soudem (viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, uveřejněno pod číslem 486/2005 Sb. NSS).

Teprve poté, co Nejvyšší správní soud rozhodne o kasační stížnosti proti usnesení ze dne 22. 8. 2003, bude Městský soud v Praze pokračovat v dalším řízení o žalobě. V novém rozhodnutí o meritu věci rozhodne soud o náhradě nákladů řízení o právě projednávané kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Vzhledem k výše uvedenému se Nejvyšší správní soud nezabýval dalšími námitkami stěžovatelky, neboť byl-li napadený rozsudek zrušen pro vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, pak námitky směřující proti meritornímu posouzení věci je třeba považovat za předčasné.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. června 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu